

2012. évi kutatási célok

2012-ben is kiemelt kutatási cél a Munkaerő-piaci előrejelzések készítése, szerkezetváltási folyamatok előrejelzése projekt teljesítése, melynek finanszírozása a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségen keresztül az Európai Szociális Alapból, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból és a hazai központi költségvetési előirányzatból történik.

Új kutatási projektjei közül kiemelkedő fontosságú az Európai Bizottság FP7-es programja által finanszírozott Growth – Innovation – Competitiveness: Fostering Cohesion in Central and Eastern Europe (GRINCOH). A projekt két, a kelet- közép-európai gazdaságok fejlődését meghatározó folyamattal foglalkozik: egyrészt azzal az ellentmondással, ami a termelékenység gyors növekedése és a hosszabb távú, fenntartható növekedést biztosító innovatív kapacitások lassú kiépítése között mutatkozik, másrészt a gyors növekedés eredményeként kialakult jelentős aránytalanságokkal, amelyek gazdasági, szociális, területi és környezeti téren jelentkezők.

A jogalkalmazási közgazdaságtan (forensic economics) vizsgálata egyre fontosabb szerepet tölt be. A kutatások igyekeznek kijelölni ennek az alkalmazott közgazdaságtani diszciplínának a helyét a piac- és vállalatelméletben, valamint a jogi, hatósági eljárásokban. Az alkalmazott közgazdaságtan ezen ágát három kérdéskör szempontjából vizsgálják: 1. Mennyiben vált önálló tudományterületté a jogalkalmazási közgazdaságtan, milyen a kapcsolat a jogalkalmazásban használt közgazdasági eszközök és a hagyományos piac- és vállalatelmélet között; 2. Melyik ügycsoportban, milyen közgazdaságtani eszközt használnak a jogalkalmazás során, mi a szerepe ebben a folyamatban a közgazdász szakértőknek; 3. Milyen intézményi feltételek szükségesek a közgazdasági eszközök használatához, mi a jelenlegi gyakorlat ebben a tekintetben.

A makroökonómia és növekedés témában a vállalatok különbözőségének szerepe a hatékonyság és a külkereskedelmi teljesítmény alakulásában c. OTKA-kutatás a vállalati heterogenitást is figyelembe vevő „új-új” külkereskedelem-elmélet megközelítését követve keres szabályszerűségeket a magyar behozatal és kivitel növekedésének empirikus elemzése során. A tudomány, innováció, vállalatok és piacok a globális világban c. FP7-es kutatásban az importált gépek vállalati termelékenységére gyakorolt hatását becsülik meg strukturális modell felhasználásával. Az európai vállalatok a globális gazdaságban: országon belüli szakpolitikák a külső versenyképességért c. EU FP7-es kutatás keretében a vállalati felmérés adatainak felhasználásával a minőség és a külkereskedelmi összetétel, a termelő felhasználási célú import és a külkereskedelem intenzitása közötti kapcsolatot vizsgálják.

A munkagazdaságtani kutatásokon belül vizsgálni kívánják az idős és fiatal munkavállalók foglalkoztatása közötti munkapiaci kapcsolatokat, az európai foglalkoztatás-növekedés szerkezetét, különös tekintettel a köz- és magánszféra közötti munkavállalói mozgásokra, a formális és informális gyermekfelügyeleti lehetőségek hatásait a nők munkapiaci aktivitására, a privatizáció hatásait a dolgozók vállalaton belüli összetételére és relatív béreire, és a közszféra béregyenlőtlenségeit. A kutatások finanszírozási forrása OTKA.

Az oktatásgazdaságtani kutatások körében folytatódik az iskolai elszámoltathatósági rendszerek hozzáadott érték szemléletű modelljeinek vizsgálata és ösztönzési hatásainak elemzése.

se, a tanári munkapiac sajátosságainak és a tanárkiválasztás szelekciós mechanizmusainak vizsgálata, a felsőoktatás finanszírozási, intézményi modelljeinek és felvételi mechanizmusainak kutatása. Elemezni kívánják továbbá az iskolai szegregáció mechanizmusait és a szabad iskolaválasztás következményeit, az iskoláskort megelőző kisgyermekkorai hátrányok, a szülői foglalkoztatás és az óvodai ellátórendszer összefüggéseit és a későbbi iskolai teljesítményeket érintő következményeket. Sor kerül az iskolai szegregáció, illetve integráció interszociális és interetnikai kapcsolatokra, illetve a nem kognitív készségekre gyakorolt hatásainak mérésére.

A Lendület csoport keretében olyan kooperatív játékokat vizsgálnak, ahol a játékosok közötti együttműködés hat az együttműködésben részt nem vevő cselekvőkre is. Tovább erősíti a rekurzív mag implementációját, finomítja a nemkooperatív játékot, melynek egyensúlyi stratégiai profiljai által generált kifizetés-konfigurációk egybeesnek a mag partíciós függvény alakú játékokra való kiterjesztésével, a rekurzív maggal. Az elméleti modellt olyan alkalmazásokban vizsgálja, mint a nagyfeszültségű elektromos hálózatok, vagy az olyan forgalomirányítási játékok újraértelmezése, ahol hálózati szinten zajlik a kooperáció.

A kormányzati kudarcok sajátos területén a rejtett gazdaság, illetve a korrupció jelenségeinek kutatása keretében adócsalás szimulátor kialakításával Magyarországon elsőként került sor az adócsaló magatartás vizsgálatára ágens alapú modellek segítségével. 2012-ben a gazdasági szereplők adózási viselkedésének vizsgálata, a korrupciós jelenségek és a járadékavadászat összefüggéseinek vizsgálata, valamint az ágens alapú modell továbbfejlesztése áll a kutatások középpontjában.

A hazai munkaügyi viszonyokat nagyban meghatározó multinacionális vállalatok szerepét, az eltérő vállalati kultúrákat, a vállalati és közpolitikai válság-reakciókat vizsgáló OTKA-kutatás a következő időszakban a munkaügyi konfliktusokat állítja a középpontba. Több ágazat különböző tulajdonosi háttérű vállalataiban elemzi a látens és nyílt konfliktusokat, azok természetét, okait és eredetét, megoldásuk/rendezésük módozatait. Az elektronikai ipar és légiszállítás vállalataiban készítenő esettanulmányokra épülő vizsgálat kiemelten foglalkozik a munkaügyi konfliktusok és a gazdasági válság kölcsönhatásaival, illetve a 'rendezett' munkaügyi viszonyok és a vállalat piaci és foglalkoztatási helyzetének összefüggéseivel.

Új FP 7-es program keretében folytatják korábbi vizsgálataikat az ártranszmisszióról és az élelmiszerek árképzéséről. Az élelmiszer-gazdaság horizontális és vertikális kapcsolatai témán belül folytatódnak az elmúlt években megkezdett munkák. A 2012-re tervezett interdiszciplináris kutatás fő célja, hogy feltárja a szövetkezés-együttműködés gazdasági és társadalmi feltételeit és akadályait az élelmiszer-gazdaságban, különös tekintettel a bizalom kialakításának, illetve növelésének, valamint megőrzésének lehetséges módszereire. A vidékfejlesztési kutatások a LEADER Program példáján vizsgálják meg az Új Vidékfejlesztési Paradigma működését a gyakorlatban. Mindennek megalapozására két éves, a LEADER magyarországi megvalósítását vizsgáló kutatási program indul, amely bepillantást enged majd abba, hogyan boldogul a reflexív ügynökség a projektállami keretek között.